

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.597/2015/5.szám

A Szegedi Ítéltábla Dr. Balla Sándor ügyvéd által képviselt felperesnek - dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen a Szegedi Törvényszék 2015. június 2. napján kelt 20.P.20.047/2015/13. számú ítélete ellen a felperes 14. sorszámú fellebbezése és az alperes Pf.II.20.597/2015/3. számú csatlakozó fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **(autó forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú Suzuki Ignis 1.3 GL típusú személygépkocsi törzskönyvét.

Az elsőfokú ítéletnek a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereset tárgyában hozott elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezi, és e kereseti kérelem tekintetében a pert megszünteti.

Mellőzi a felperes perköltség fizetésére kötelezését.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25 000 (huszonötezer) Ft elsőfokú perköltséget. Ezt meghaladóan a peres felek az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 36 000 (harminchatezer) Ft elsőfokú eljárási illetéket. Az ezt meghaladó 46 600 (negyvenhatezer-hatszáz) Ft mérsékelt elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget, valamint az állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak 48 000 (negyvennyolcezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

A határozat permegszüntetésre vonatkozó rendelkezése ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Kúriához címzett, a Szegedi Ítéltáblán 3 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye.

Egyebekben az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS

A felperes és az alperes jogelődje, a **...(jogelőd neve)** Zrt. 2006. február 8. napján kölcsönszerződést kötöttek HIT0380506. számon a **(autó forgalmi rendszáma)**. forgalmi rendszámú Suzuki Ignis 1.3GL. típusú gépjármű vételárának finanszírozására. Az alperes jogelődje a szerződés alapján 1 856 060 Ft kölcsönt folyósított a felperesnek, aki azt 100, egyenként havi 25 869 Ft összegű részletben vállalta visszafizetni. A felek az összes törlesztő részlet összegét 2 586 900 Ft-ban, a mértékadó devizanemet CHF-ben, a THM-et 9,58 %-ban határozták meg. Az egyedi kölcsönszerződés részét képezte az alperesi jogelőd **(üzletszabályzat száma)** számú üzletszabályzata (a továbbiakban: ÜSZ1).

A felek a kölcsönszerződés biztosítására opciós- és adásvételi szerződést kötöttek a kölcsönből finanszírozott gépjárműre.

Az opciós jog időtartamáról akként állapodtak meg az opciós szerződés 4. pontjában, hogy a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 év alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette.

A 7. pontban rögzítették: „A Hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a Kölcsönbevevő a jelen megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.”.

A kölcsönszerződés részét képező **(üzletszabályzat száma)**. számú üzletszabályzat egyebek között az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9.: „Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”

- VI.1.: „A kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyezni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.”

- XII.1.: „A hitelező jogosult az Üzletszabályzat módosítására. Az Üzletszabályzat módosítását annak hatálybalépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben megküldi a kölcsönbevevőnek. Amennyiben a kölcsönbevevő a fenti határidőn belül írásban nem nyilatkozik, az Üzletszabályzat módosítását a hitelező a kölcsönbevevő által elfogadottnak tekintheti. Az Üzletszabályzat módosítása a hatálybalépésétől kezdve vonatkozik a még le nem járt kölcsönszerződésekre.”

Az adásvételi szerződés 4. pontjában a felek rögzítették, hogy a szerződés az azt megelőző napon lép hatályba, amikor a kölcsönbevevővel szemben olyan jogerős bírósági, vagy egyéb határozatot hoznak, vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, amely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve az azt megelőző nap, amikor a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbevevővel szemben közvetlen végrehajtást indítanak. Az 5. pont szerint a gépjármű tulajdonjoga a szerződés hatálybalépésének napján a gépjármű törzskönyvének a hitelező általi

birtokbavételével száll át a hitelezőre oly módon, hogy az addig biztosítékként őrzött biztosíték tekintetében a letéti őrzés megszűnik és azt a hitelező saját tulajdonjogának nyilvántartásba vételéhez jogosult felhasználni.

Az ÜSZ1 helyébe 2009. augusztus 1. napjától az alperesi jogelőd (**újabb üzletszabályzat megjelölése**). számú üzletszabályzata lépett (a továbbiakban: ÜSZ2). Annak V/6. pontja a következőket rögzíti: „A Hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre - a felek között létrejött szerződéssel - alapított opciós jog úgynevezett: „zárt opció”, azaz a Hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt.”.

Az alperes a szerződést 2014. október 30. napjára felmondta azzal, hogy a felperesnek 62 519 Ft hátraléka keletkezett, egyben bejelentette, hogy opciós jogát gyakorolni kívánja. A felperes szerződés megszűnésének napján fennálló tartozását 962 458 Ft-ban jelölte meg, amelynek megfizetésére felszólította a felperest, továbbá intézkedett a gépjármű forgalomból történő ideiglenes kivonása iránt.

A felperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti alperesi elszámolást 2015. április 30. napján átvette.

A felperes keresetében előadta, álláspontja szerint a kölcsönszerződés érvénytelen, mert a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és d) pontjában ütközik. E jogszabályi rendelkezések alapján érvénytelen az egyedi szerződés „mértékadó devizanem: CHF”, valamint a „Kölcsönbevevő által választott kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolási mód” kitétele. E feltételek egyidejűleg tisztességtelenek is, mert nem érthetőek. Állította, hogy az árfolyamkockázatról tájékoztatást nem kapott. Általánosságban hivatkozott az ÜSZ1 II., III., IV., V. fejezetének tisztességtelenségére azzal, hogy az ebben foglaltak számára értelmezhetetlenek. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását azzal, hogy az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás visszatérítéséről a bíróságnak rendelkeznie nem kell, mert tartozását kiegyenlítette. E körben elszámolást nem terjesztett elő, mert állítása szerint az alperestől az elszámolást nem kapta meg.

Kérte továbbá kötelezni az alperest a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására. E kérelme alátámasztásaként arra hivatkozott, hogy az opciós szerződésben megjelölt 5 éves határidő 2011. februárban letelt, tartozását kiegyenlítette, így az alperes alaptalanul tartja vissza a törzskönyvet.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az elszámolást elkészítette, azt a felperes részére 2015. április 30. napján kézbesítették, ezért nem volt akadálya, hogy a felperes a bíróság felhívására az általa helyesnek tartott és alkalmazandó jogkövetkezmény szerinti elszámolását előterjessze.

Védekezése szerint az opciós jog nem szűnt meg, mert az ÜSZ1 helyébe lépő ÜSZ2 V/6. pontja értelmében az opció úgynevezett zárt opció, amelyre tekintettel a vételi jog gyakorlásának határideje a kölcsönszerződés felmondásával vette kezdetét. Kifejtette, a törzskönyv kiadására - az ÜSZ2. V/7. pontja és az ÜSZ1 IV/9. pontja e tekintetben egyező rendelkezése értelmében - ettől függetlenül is csak akkor kerülhet sor, ha a felperes tartozását megfizette. Miután pedig a felperes az elszámolásra vonatkozó felhívásnak nem tett eleget, nem állapítható meg, hogy teljes tartozása kiegyenlítést nyert, ezért részére a törzskönyv nem adható ki.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett kereseti

illetéket az állam viseli. Ítéletének indokolása szerint osztotta a felperesnek azt az álláspontját, hogy a felek szerződéses jogviszonyában az ÜSZ1 rendelkezései az irányadóak, mivel az ÜSZ2 nem vált a szerződés részévé, mert az alperes nem igazolta illetve arra nem is hivatkozott, hogy az ÜSZ1 XII/1. pontja szerint az ÜSZ2 a felperesnek megküldésre került. Ezért az ÜSZ2 zárt opcióra vonatkozó rendelkezéseit nem találta alkalmazhatónak.

Az opciós szerződés 4. és az ÜSZ1 IV/7. pontjának együttes értelmezésével arra a következtetésre jutott, hogy az alperes vételi jogát a szerződéskötéstől számított 5 éven belül gyakorolhatta azzal, hogy 5 éven belül is megszűnik e jogosultsága, ha a kölcsönbevevő a szerződésből eredő tartozását maradéktalanul teljesítette. Mindebből következően az opciós jog 2011. februárjában megszűnt. Álláspontja szerint azonban a törzskönyv kiadását a felek az ÜSZ1 IV/9. pontjából kitűnően nem az opciós szerződéshez, hanem a felperes kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeinek a teljesítéshez kötötték. Megítélése szerint ezt támasztja alá az adásvételi szerződés tényállásban idézett 5. pontja, továbbá az ÜSZ1 IV/7. pontja is, amelyben a felek az opcióra, mint elsődleges biztosítékra utaltak, ez pedig feltételezi a másodlagos biztosíték meglétét, amely a perbeli esetben a törzskönyv birtokban tartása. Rámutatott, a szerződéses szabadság elvéből következően nem volt akadálya annak, hogy a felek a törzskönyv visszatartásában, mint atipikus biztosítékban állapodjanak meg. Kifejtette, mindebből következően a felperesnek kellett bizonyítania, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségének teljes körűen eleget tett. Rámutatott, a felperes kérte ugyan a szerződés érvényessé nyilvánítását, azonban a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összecszerően is megjelölt határozott kérelmet a bíróság felhívása ellenére sem terjesztett elő annak ellenére, hogy az alperes megfelelően igazolta, hogy a külön törvény szerinti elszámolást 2015. április 30. napján a felperes átvette. Erre figyelemmel e kereseti kérelmet nem találta teljesíthetőnek.

Kifejtett indokai alapján - azt érdemben vizsgálva - alaptalannak találta a szerződések érvénytelenségére alapított keresetet is.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Fellebbezése indokaként fenntartotta az elsőfokú eljárásban általa előadottakat. Hangsúlyozta, a 2015. április 10. napján érkeztetett beadványában a svájci frank árfolyamkockázatára vonatkozó tájékoztatás teljes hiányára hivatkozott. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a 2014. évi XL. tv. szerinti elszámolás felülvizsgáltságának hiánya akadályozta az elszámolás kidolgozását, ezért az elsőfokú bíróság „idő előtt” rekesztette be a tárgyalást és hozott döntést anélkül, hogy az ügyben a releváns tények tisztázásra kerülhettek volna bizonyítási eljárás keretében. Előadta, hogy az alperes elszámolását jogi képviselőjének eljuttatni nem tudta, egyben megkérdőjelezte az annak átvételére vonatkozó - a tárgyaláson bemutatott - tértivevény hitelességét.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélet tábla mellőzze az indokolás azon megállapítását, miszerint a **(újabb üzletszabályzat megjelölése)**. számú üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, valamint hogy az alperes opciós joga a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével 2011. év februárjában megszűnt. Kérte annak megállapítását, hogy a fenti üzletszabályzat 2009. augusztus 1. napjától a perbeli kölcsönszerződés részét képezi, és ezen üzletszabályzat V/6. pontjában biztosított „zárt opció” alapján jogszerűen élt opciós jogával a perbeli szerződés felmondásával egyidejűleg.

Előadta, a felperes keresete nem irányult annak megállapítására, hogy a **(újabb üzletszabályzat megjelölése)**. megjelölésű üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, nem tette vitássá az ő (alperes) erre vonatkozó előadását sem. Ehhez képest iratellenes az elsőfokú ítélet indokolásának azon megállapítása, miszerint az elsőfokú bíróság a felperes álláspontját osztva jutott arra a következtetésre, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, másrészt pedig erre

vonatkozó felperesi kérelem hiányában ez a kereseti kérelmen való túlterjeszkedést is jelenti. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság úgy állapította meg, hogy az új üzletszabályzat az ÜSZ1 XII/1. pontjában meghatározott módon nem került a felperesnek megküldésre, hogy ennek bizonyítására őt nem hívta fel. Érvéle szerint a elsőfokú bíróság ezzel megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakat, ezért nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy csatlakozó fellebbezésében e körben kifejtse álláspontját, így az a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján sem hagyható figyelmen kívül. Hangsúlyozta, a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.452/2007/3. számú jogerős ítéletében megállapította az ÜSZ1 XII/1. pontjának érvénytelenségét, ebből következően nem kellett igazolnia, hogy a **(újabb üzletszabályzat megjelölése)**. kódszámú üzletszabályzatot e szerződési feltétel szerinti módon küldte meg a felperesnek. Kiemelte, az ÜSZ1 módosítására egyrészt a Szegedi Ítéltábla előzőekben írt határozata alapján, másrészt pedig a 2009. évi XIII. tv., és a 2009. évi CL. tv. erre kötelező előírásai miatt került sor. E módosítás minden pénzügyi intézmény kötelezettsége volt, az ügyfelekre nézve hátrányt nem jelentett. Miután pedig az ÜSZ1 módosítására jogerős bírósági döntés és törvényi előírás alapján került sor, az ennek megfelelő módosítás a szerződés részévé kellett, hogy váljon.

Érvéle szerint az ÜSZ2 V/6. pontjában megfogalmazott zárt opció a felperes számára nem jelent hátrányos módosítást, figyelemmel arra, hogy a felperes kezdetektől fogva tisztában volt azzal, hogy az opciós jog mint biztosíték a teljes futamidőre szól, ez a hitel elsődleges fedezete, amit igazol az opciós szerződés 2. pontja, valamint az ÜSZ1 I/27. pontja. Hangsúlyozta, a felperes tudatában volt annak, hogy a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségét nem 5 év alatt fogja teljesíteni, hiszen a futamidő 100 hónapra szólt, ezért vállalta az ÜSZ1 IV/7. pontjában, hogy ismételten vételi jogot enged a hitelező javára az 5 év elteltét követően. Az a tény, hogy e kötelezettségvállalást tartalmazó feltétel tisztességtelennek bizonyult, nem jelenti azt, hogy a felperes tudata, akarata nem fogta át, hogy az opció a teljes futamidőre szóló elsődleges biztosíték a perbeli szerződésnek. Ehhez képest véleménye szerint az ÜSZ2. V/6. pontjában foglalt zárt opció nem hagyható figyelmen kívül a felek szerződéses jogviszonyában, annak alapján pedig a felmondás időpontjától, 2014. október 31. napjától jogosult az opciós jog gyakorlására.

Fellebbezési ellenkérelmében - részletesen reagálva a fellebbezésben foglaltakra - az elsőfokú ítélet felperes fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos, a csatlakozó fellebbezés alaptalan.

Nem volt vitatott, hogy a perbeli szerződés olyan deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés, amelyre a 2014. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: DH1 tv.) és a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) hatálya kiterjed.

A DH2 tv. 37. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének, vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását - az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegszerűen is megjelölt határozott kérelmet kell előterjeszteni. A felperes a szerződés érvénytelenségére alapított keresetében a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte az érvénytelenségi okok kiküszöbölésével, de az elsőfokú bíróság felhívása ellenére sem terjesztett elő az elszámolásra kiterjedő, az azzal kapcsolatos álláspontját alátámasztó levezetést, amely szerint a szerződésben foglalt kötelezettségének az érvénytelenségi okok kiküszöbölése

mellett eleget tett. Nem jelölte meg azt sem, hogy miként kéri az érvénytelenségi okok kiküszöbölését. Alaptalan az a fellebbezési hivatkozása, hogy erre az alperes DH2 tv-en alapuló elszámolása hiányában nem kerülhetett sor. Az alperes a 2015. május 19. napján tartott tárgyaláson az elszámolást tartalmazó levél és az annak kikészítését igazoló tértivevény csatolásával (12/A/1.) igazolta a DH2 tv. szerinti elszámolás elkészítését és annak a felperes részére történő kézbesítését. A felperesi képviselő azonban ennek ismeretében sem kívánta a törvény által megkövetelt keresetet előterjeszteni. Helytállóan állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés érvénytelenségére alapított kereset érdemben nem bírálható el. A felperes azonban az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset mellett kérte a törzskönyv kiadására is kötelezni az alperest. A DH2 tv. 37. § (2) bekezdése szerint, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett, úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn. E jogszabályi rendelkezés a felperesnek az érvénytelenség megállapítása iránti kereseti kérelemtől való elállásaként értelmezendő, azaz a bíróságnak a megállapítási keresetet nem ítélettel kell elutasítania, hanem a Pp. 157. § e) pontja alapján e kereset vonatkozásában a pert meg kell szüntetnie.

A DH2 tv. 40. § (2) bekezdése irányadónak tekintendő rendelkezései szerint ez esetben az alperes hozzájárulására nincs szükség.

A kifejtettekre tekintettel tehát a felperes fellebbezése annyiban alapos, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereset nem utasítható el, ezért az ítéletábra az elsőfokú ítélet e rendelkezését a Pp. 251. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a fentiekben írtakra figyelemmel e kereseti kérelem tekintetében a pert megszüntette.

Az ítéletábra ugyanakkor megalapozottnak találta a felperes törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezést támadó fellebbezését, ami az alábbiakban kifejtettek szerint egyidejűleg a csatlakozó fellebbezés alaptalanságát is jelenti.

Az alperes a törzskönyv kiadására irányuló keresettel szemben előterjesztett ellenkérelmét részben az ÜSZ2 egyes rendelkezéseire alapította, így az ítéletábra e körben elsődlegesen azt vizsgálta, helyesen állapította-e meg az elsőfokú bíróság, hogy ez az üzletszabályzat nem vált a felek szerződésének részévé.

Arra helytállóan hivatkozott az alperes, hogy a felperes nem tette vitássá azt az előadását, miszerint az ÜSZ2 a felek jogviszonyában az ÜSZ1 helyébe lépett. Nem sértett azonban eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, hogy ennek ellenére ebben a kérdésben az alperes ellenkérelmében foglaltaktól eltérő álláspontot foglalt el. A bíróságnak ugyanis nem csupán a szerződés semmisségét, hanem annak létre nem jöttét is hivatalból kell észlelnie (Legfelsőbb Bíróság: Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárási kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6.a. pont). Ennek megfelelően hivatalból vizsgálendő az is, hogy a szerződés megkötését követően létrehozott új üzletszabályzat a szerződés részévé vált-e.

Arra is helytállóan hivatkozott az alperes csatlakozó fellebbezésében, az elsőfokú bíróság az erre vonatkozó bizonyítás lefolytatása nélkül állapította meg, hogy az alperes nem igazolta az ÜSZ1. XII/1. pontjában írtak teljesülését. Ennek azonban azért nincs jelentősége, mert - ahogyan azt a csatlakozó fellebbezés szintén helytállóan tartalmazza - a Szegedi Ítéletábra közérdekű perben hozott Pf.I.20.452/2007/3. számú ítéletével e szerződési feltétel érvénytelenségét megállapította (BDT2008. 1828. számú eseti döntésben közzétéve). Mindez azonban nem jelenti azt, hogy részben a jogerős ítélet, részben pedig a jogszabályi kötelezettség alapján módosított üzletszabályzat automatikusan a felek szerződésének részévé vált.

Az ÜSZ2 nem vitásan általános szerződési feltételnek minősülő kikötéseket tartalmaz, ezért az a

1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 205/B. §-ának (1) bekezdése szerint csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Erre azonban az alperes csatlakozó fellebbezésében sem hivatkozott. Mindezekre tekintettel a törzskönyv kiadása iránti kérelem megalapozottságát az ÜSZ1 rendelkezései alapján kell elbírálni.

Egyetért az ítéletábra az elsőfokú ítélet azon megállapításával is, miszerint az opciós szerződés 4. és 7. pontjában foglaltak alapján az alperes az opciós szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt gyakorolhatta volna a vételi jogát, de 5 éven belül is megszűnt volna ez a jogosultsága, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul teljesíti.

Az alperes opciós jogának fennállása szempontjából az ÜSZ1 lényeges rendelkezése annak IV/7. pontja, amely az ismételt vételi jog biztosításáról rendelkezik. E szerződési feltétel érvénytelenségét azonban a Szegedi Ítéletábra a már hivatkozott Pf.I.20.452/2007/3. számú ítéletével szintén megállapította, így alkalmazására nem kerülhetett sor, de nincs olyan peradat sem, hogy az alperes e szerződési feltétel alapján ismételt vételi jog engedésére hívta volna fel a felperest. Mindezek figyelembevételével helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes vételi joga a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével, azaz 2011. február 8. napján megszűnt.

Nem osztja azonban az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a törzskönyv birtoklásának a joga a kölcsönszerződés másodlagos, atipikus biztosítéka.

A szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként kössék ki a felek a hitelező javára a törzskönyv birtoklásának a jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen megállapodást nem kötöttek, az ítéletábra álláspontja szerint sem az egyedi szerződésnek, sem pedig az annak részét képező üzletszabályzatnak az elsőfokú ítéletben hivatkozott kikötései ekként nem értelmezhetők. Az ÜSZ1 törzskönyvről rendelkező VI/1. pontja szerint „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a Hitelező javára a Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és az annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a Hitelező, mint a korlátozás jogosítottja küldje meg”. Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelmezése azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűnt.

Az ÜSZ1. alperes által hivatkozott IV/9. pontja - az alperes fellebbezési ellenkérelmében írtaktól eltérően - nem azt tartalmazza, hogy a hitelező csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. A IV/9. pont pontos szövege: „Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.” Az idézett szerződési feltétel az ÜSZ1. VI/1. pontjával és az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó bejegyzés törléséhez szükséges nyilatkozatot. Nem vonható le azonban ebből a szerződési feltételből az a következtetés, hogy minden esetben megtagadhatná a törzskönyv kiadását, amíg a kölcsönbevevőnek tartozása áll fenn vele szemben, és hogy akkor is jogosult lenne magánál tartani a törzskönyvet, ha az e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt.

Rámutat az ítélet tábla arra, nem akadályozta a törzskönyv kiadásának az sem, hogy a peres felek a kölcsönszerződés biztosítékaként adásvételi szerződést is kötöttek. A fentebb hivatkozott közérdekű perben az ítélet tábla megállapította annak a szerződéses kikötésnek (adásvételi szerződés blanketta 4. pont) a tisztességtelenségét, amely szerint az adásvételi szerződés az azt megelőző napon lép hatályba, amikor a hatálybalépésre okot adó feltétel bekövetkezik (jogerős bírósági vagy egyéb határozat, okirati, végrehajtási záradék kiállítása, végrehajtási eljárás, csőd vagy felszámolási eljárás megindítása). E rendelkezés érvénytelenségére figyelemmel az adásvételi szerződés időbeli hatálya nem határozható meg. Az adásvételi szerződés megkötésével a peres felek célja a kölcsönszerződés biztosítása volt, a szerződés hatálybalépése megállapíthatóságának hiányában azonban az adásvételi szerződés a kölcsönszerződés biztosítékaul nem szolgálhat, az érvénytelen rész nélkül ugyanis a szerződés nem teljesíthető, így a Ptk. 239. § (2) bekezdése értelmében egészében megdőlt.

Miután a kifejtettekre tekintettel az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, az ítélet tábla az elsőfokú bíróság e kereseti kérelmet elutasító rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és kötelezte az alperest a gépjármű törzskönyvkének kiadására. E kereseti kérelem tekintetében a felperes pernyertesnek bizonyult mind az első-, mind pedig a másodfokú eljárásban, ezért az ítélet tábla mellőzte a felperes perköltség fizetésére kötelezését, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes jogi képviselőjével felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján meghatározott első- és másodfokú ügyvédi munkadíjból álló - perköltségének a megfizetésére. Ugyancsak pervesztességére figyelemmel kötelezte az alperest az e kereseti kérelemhez kapcsolódó eljárási illeték viselésére az Itv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

A permegszüntetéssel érintett kereset vonatkozásában a DH2 tv. 40. § (2) bekezdése értelmében a peres eljárás illetékét az állam, saját költségeit pedig mindegyik fél maga viseli.

Az érvénytelenségi keresetre vonatkozó permegszüntetésre a Pp. 157. § e) pontja alapján került sor, ezért az ítélet tábla a határozat e rendelkezése ellen a Legfelsőbb Bíróság 2/2008. (V.19.) PK véleményében foglaltakra figyelemmel jogorvoslati jogot biztosított.

S z e g e d , 2015. október 14.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró

VÉGZÉS

Az ítélet permegszüntetésre vonatkozó rendelkezése 2015. december 2. napján jogerőre emelkedett.

Szeged, 2013. december 3.

Dr. Szeghő Katalin sk.
tanácselnök